

पाठ्यक्रम सेमेस्टर पद्धति

एम.ए. पूर्व - क्लासिक्स

- (क) क्लासिक्स शब्देन प्राच्य संस्कृत वाङ्मयमभिप्रेतम् ।
(ख) अत्र वेद-व्याकरण-साहित्य-दर्शन-ज्योतिष-पुराणेतिहास-धर्म-शास्त्राणि विषया भविष्यन्ति ।
(ग) प्रतिविषयप्रश्नपत्रचतुष्टयं भविष्यति ।
(घ) प्रतिपत्रं शतम् अङ्काः भविष्यन्ति ।
(ङ) प्रश्नोत्तरभाषा संस्कृतमेव ।
(च) संस्कृत भाषायाः साहित्यस्य च विस्तृतं ज्ञानम् अपेक्षितम् ।

(1) वेद

प्रथमं प्रश्न-पत्रम्

धर्मशास्त्र - पुराणेतिहासौ

(पेपर कोड 0751)

सेमेस्टर - 1

- इकाई-1 पारस्कर गृह्यसूत्रम् (प्रथमं काण्डम्) प्रकाशक - प्रकाशन विभाग वाराणसेय संस्कृत विश्वविद्यालय,
वाराणसी-2 40
इकाई-2 मनुस्मृति : (प्रथम, द्वितीयो, अध्यायौ) प्रकाशक - चौखम्बा विद्या भवन चौक वाराणसी । 40
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20

सेमेस्टर - 2

- इकाई-3 महाभारतम्
शांति - पर्वणि नारायणीय पर्वणः अध्यायाः 335-तः 350
प्रकाशक - गीता प्रेस, गोरखपुर 40
इकाई-4 श्रीमद्भागवतम् (रसपंचाध्यायीमात्रम्)
प्रकाशक - वेंकटेश्वर प्रेस, मुंबई । 40
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20

द्वितीयं प्रश्न-पत्रम्

भाषाविज्ञानं पालिप्राकृतञ्च

(पेपर कोड 0752)

सेमेस्टर - 1

- इकाई-1 (क) भाषा विज्ञानम्
भाषा - लक्षणम्-उत्पत्ति विकासौ-ध्वनि यंत्रम्-ध्वनीनामुत्पत्तिः ।
ध्वनि ग्रामः व्याकरणिक धारा आकृतिमूलकं वर्गीकरणम् ।
भारोपीय भाषा परिवारे हिन्द इरानी शाखा, वैदिक लौकिक ।
संस्कृत प्राकृतयोः तुलनात्मकमध्ययनम् । 40
इकाई-2 स्फोट-तद्भेदा-चतुर्विधा वाक्पदलक्षणम्, वाक्यार्थ बोधः,
शब्दार्थ संबंध - शब्द नित्यत्ववादः स्वर व्यंजन लक्ष्मणम् स्थानानि प्रयत्नानि । 40
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20

सेमेस्टर - 2

इकाई-3 (ख) पालिप्राकृतम्

(मध्य भारतीय भाषा चयनम्)

(डॉ. वीरमणी उपाध्याय)

(1) महाभिनिक्रमनम् धम्मपदसंग्रहो-जवसकुण जातको-सुप्पारक-जातको धनियसुतम्
मालुक्कपुत्रगाथा महाप्रजापति गोतमी गाथा ।

(2) प्राकृतापभ्रंशसंग्रह -

गाहासतसई - वज्जालगगम्-कर्पूरमंजरी-गड्डुवहो अपभ्रंश-मुक्तकसंग्रह ।

40

इकाई-4 अभिलेख :

स्कंद गुप्तस्य भीतरी स्तम्भ लेखः । यशोधर्मण मन्दसौराभिलेखः

द्वितीय पुलकेशनः एहोल-प्रस्तर लेखः । भोजराजस्य ग्वालियर-प्रशस्तिः यादव रामचन्द्रस्य पैठण

पात्राभिलेखः

40

आन्तरिक मूल्याङ्कनम्

20

सहायक ग्रन्थ :

प्राचीन भारतीय अभिलेखों का अध्ययन - वासुदेव उपाध्याय ।

तृतीयं प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड 0753)

सेमेस्टर - 1

इकाई-1 कात्यायनश्रौतसूत्रम् अध्यायः प्रथमः

40

इकाई-2 कात्यायन श्रौतसूत्रम् (द्वितीयाध्यायाः)

40

आन्तरिक मूल्याङ्कनम्

20

सेमेस्टर - 2

इकाई-3 शुक्ल यजुर्वेद प्रातिशाख्यम् (अध्यायाः 1 - 3)

40

इकाई-4 यज्ञ तत्त्व प्रकाशः (चिनस्वामीकृतः)

40

आन्तरिक मूल्याङ्कनम्

20

चतुर्थं प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड 0754)

सेमेस्टर - 1

इकाई-1 निरुक्तम् - यास्काचार्यप्रणीतम् (अध्याय 7)

40

इकाई-2 निरुक्तम् - यास्काचार्यप्रणीतम् (अध्याय 8)

40

आन्तरिक मूल्याङ्कनम्

20

सेमेस्टर - 2

इकाई-3 निरुक्तम् - यास्काचार्यप्रणीतम् (अध्याय 9)

40

इकाई-4 वैयाकरण सिद्धांत कौमुदी - भट्टोजीदीक्षित प्रणीता (स्वर प्रक्रिया मात्रम्) प्रकाशक चौखम्बा संस्कृत
सीरीज आफिस, वाराणसी ।

40

आन्तरिक मूल्याङ्कनम्

20

सहायक ग्रन्थ : वैदिक कोश - प्रकाशक, राष्ट्रीय संस्कृत संस्थान, दिल्ली ।

(2) व्याकरणम् :

प्रथमं प्रश्न-पत्रम् (पेपर कोड 0751)

वेदवत् भविष्यति

द्वितीयं प्रश्न-पत्रम् (पेपर कोड 0752)

वेदवत् भविष्यति

तृतीयं प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड 0755)

सेमेस्टर - 1

इकाई-1	महाभाष्यम् - चतुर्थान्हिकम्	40
इकाई-2	महाभाष्यम् - पञ्चमान्हिकम्	40
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	20

सेमेस्टर - 2

इकाई-3	महाभाष्यम् षष्ठाहिकम्	40
इकाई-4	लघु शब्देन्दुशेखर : नागेश भट्ट विरचित : (अच् संधिमात्रम्) प्रकाशक चौखम्बा सीरीज आफिस, वाराणसी ।	40
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	20

सहायक ग्रन्थ :

1. काशिका - न्यास पद मन्जरी सहिता (प्रथमो भागः)
प्रकाशक - प्राच्य भारती प्रकाशन, वाराणसी ।
2. महाभाष्यम् (1-9) आहिनक
3. लघुशब्देन्दु शेखरः - नागेश भट्टः

चतुर्थ प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड 0756)

सेमेस्टर - 1

इकाई-1	वैयाकरण भूषणसारः (धात्वर्थ प्रकरणम्)	40
	कौण्ड भट्ट विरचितः (10 कारिकाः)	
इकाई-2	वैयाकरण भूषणसारः (धात्वर्थ प्रकरणे)	40
	कौण्ड भट्ट विरचितः (अवशिष्टांश)	
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	20

सेमेस्टर - 2

इकाई-3	परमलघु मंजुषा	40
	नागेश भट्टकृता (शक्ति, लक्षणा व्यंजना)	
इकाई-4	परमलघु मंजुषा	40
	नागेश भट्टकृता (स्फोट निपातार्थ विचार प्रकरणाणि)	
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	20

सहायक ग्रन्थ :

1. स्फोटवाद नागेश भट्ट विरचितः
प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।

2. स्फोट सिद्धि
प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।
3. वैयाकरण भूषण सारः - कौण्ड भट्टः
4. परमलघु मंजुषा - नागेश भट्टः

(3) साहित्यम्

प्रथमं प्रश्न-पत्रम् (पेपर कोड 0751)

वेदवत् भविष्यति

द्वितीयं प्रश्न-पत्रम् (पेपर कोड 0752)

वेदवत् भविष्यति

तृतीयं प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड 0757)

सेमेस्टर - 1

इकाई-1	काव्य प्रकाशः मम्मटाचार्य विरचितः वक्रोक्ति जीवितम् कुन्तकाचार्य विरचितम् प्रथमोन्मेषमात्रम्	40
इकाई-2	काव्य प्रकाशः मम्मटाचार्य विरचितः प्रकाशक - ज्ञान मण्डल लिमिटेड, वाराणसी (उल्लास 5, 6, 7, 8) आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	40 20

सेमेस्टर - 2

इकाई-3	काव्यालंकार सूत्रवृत्तिः वामनाचार्यविरचिता (अधिकरणानि 1, 2, 3)	40
इकाई-4	काव्य मीमांसा राजशेखर कृतः आन्तरिक मूल्याङ्कनम् प्रकाशक - बिहार राष्ट्रभाषा परिषद्, पटना (अध्यायाः 4, 5, 6)	40 20

चतुर्थ प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड 0758)

सेमेस्टर - 1

इकाई-1	नाट्य शास्त्रम् भरतमुनि प्रणीतम् (अध्याय - प्रथम, द्वितीयो अभिनव भारती युक्त)	40
इकाई-2	औचित्य विचार चर्चा (सम्पूर्ण) क्षेमेन्द्र विरचितः प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी । आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	40 20

सेमेस्टर - 2

इकाई-3	काव्यालंकारः भामहकृतः (प्रथम परिच्छेदः) प्रकाशक - बिहार राष्ट्रभाषा परिषद, पटना ।	40
इकाई-4	काव्यालंकारः भामहकृत (षष्ठ परिच्छेदः) प्रकाशक बिहार राष्ट्रभाषा परिषद, पटना । आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	40 20
(4) दर्शनम् प्रथमं प्रश्न-पत्रम् वेदवत् भविष्यति द्वितीयं प्रश्न-पत्रम् वेदवत् भविष्यति तृतीयं प्रश्न-पत्रम् सेमेस्टर - 1		
इकाई-1	स्यादवाद मंजरी मल्लिलेषण विरचिता (कारिका 1-10) प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी	40
इकाई-2	स्यादवाद मंजरी (कारिका 11-12) आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	40 20
सेमेस्टर - 2		
इकाई-3	स्यादवाद मंजरी (कारिका 25 समाप्ति पर्यंत)	40
इकाई-4	विज्ञप्ति मात्रता सिद्धि : बसुबन्धु विरचिता प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	40 20
चतुर्थं प्रश्न-पत्रम् सेमेस्टर - 1		
इकाई-1	न्याय सिद्धांत मुक्तावली विश्वनाथ कृता (शब्द खण्ड मात्रम्) प्रकाशक : चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी	40
इकाई-2	सांख्य तत्व कौमुदी वाचस्पति मिश्र कृता कारिका 1 - आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	40 20 20
सेमेस्टर - 2		
इकाई-3	संख्या तत्व कौमुदी (कारिका 21 समाप्ति पर्यन्तम्)	40
इकाई-4	कोठपनिषद शांकर भाष्य संहिता प्रकाशक - गीता प्रेस, गोरखपुर आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	40 20

(5) ज्योतिषम्

प्रथमं प्रश्न-पत्रम् (पेपर कोड 0751)

वेदवत् भविष्यति

द्वितीयं प्रश्न-पत्रम् (पेपर कोड 0752)

वेदवत् भविष्यति

तृतीयं प्रश्न-पत्रम् (पेपर कोड 0759)

सेमेस्टर - 1

इकाई-1-2	जातक पारिजातः अध्यायौ - 01, 02 आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	80 20
----------	---	----------

सेमेस्टर - 2

इकाई-3-4	जातक पारिजातः अध्यायौ - 03, 04 आन्तरिक मूल्याङ्कनम् प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी	80 20
----------	--	----------

चतुर्थ प्रश्न-पत्रम् (पेपर कोड 0760)

सेमेस्टर - 1

इकाई-1	गणकतरंगिणी श्रीसुधाकर द्विवेदी कृता	40
इकाई-2	सर्वानन्दकरण - (पूर्वार्धम्) आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	40 20

सेमेस्टर - 2

इकाई-3	धराभ्रमः प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी	40
इकाई-4	वास्तवचन्द्र श्रृङ्गोन्नति साधनम् प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	40 20

(6) पुराणेतिहास :

प्रथमं प्रश्न-पत्रम्

वेदवत् भविष्यति

द्वितीयं प्रश्न-पत्रम्

वेदवत् भविष्यति

तृतीयं प्रश्न-पत्रम्

सेमेस्टर - 1

1. श्रीमद्भागवतम् दशमस्कन्धस्य (पूर्वार्धम्) आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	80 20
---	----------

सेमेस्टर - 2

2. वाल्मीकीय रामायणम् (अयोध्या काण्ड मात्रम्) आन्तरिक मूल्याङ्कनम् प्रकाशक - गीता प्रेस, गोरखपुर	80 20
चतुर्थ प्रश्न-पत्रम् सेमेस्टर - 1	
1. ब्रह्मवैवर्त पुराणम् आन्तरिक मूल्याङ्कनम् प्रकाशक - काशीराज ट्रस्ट रामनगर, वाराणसी	80 20
सेमेस्टर - 2	
अष्टादश पुराण परिचयः श्रीकृष्णमणि त्रिपाठी रचितः आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	80 20
(7) धर्मशास्त्रम् प्रथमं प्रश्न-पत्रम् वेदवत् भविष्यति द्वितीयं प्रश्न-पत्रम् वेदवत् भविष्यति तृतीयं प्रश्न-पत्रम् सेमेस्टर - 1	
1. याज्ञवल्क्य (प्रायश्चित्तताध्याय) प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	80 20
सेमेस्टर - 2	
2. निर्णय सिंधु कमलाकर भट्ट प्रणीतः (तृतीय परिच्छेद मात्रम्) प्रकाशक - वेंकटेश्वर प्रेस, मुम्बई आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	80 20
चतुर्थ प्रश्न-पत्रम्	
1. दायभागः जीमूब वाहन प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	80 20
सेमेस्टर - 2	
2. प्रायश्चित्त भागः आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	80 20

एम.ए. अंतिम - क्लासिक्स (कोड - 072)

- (क) क्लासिक्स शब्देन प्राच्य संस्कृत वाङ्मयम् अभिप्रेतम् ।
 (ख) प्रति विषयं प्रश्न-पत्र चतुष्टयं भविष्यति ।
 (ग) प्रति-पत्रम् शतं अङ्काः भविष्यति ।
 (घ) प्रश्नोत्तर-भाषा संस्कृतमेव ।
 (ङ) संस्कृत भाषायाः साहित्यस्य च विस्तृतं ज्ञानम् अपेक्षितम् ।
 (च) षष्ठ-सप्तम-अष्टम प्रश्नपत्राणां विकल्पे लघुशोध-प्रबंधं गृहीतुं शक्यते ।

वेदः

पञ्चमं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0761)

सेमेस्टर - 3

अङ्काः

इकाई-1, 2	अदृष्ट-गद्य-पद्य व्याख्या	गद्य एवं पद्य	80
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्		20

सेमेस्टर - 4

इकाई-3, 4	निबन्ध		80
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्		20

षष्ठं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0762)

सेमेस्टर - 3

इकाई-1	ऋग्वेद संहिता मंडल- 7/1-10		40
इकाई-2	मंडल-7 सूक्त 7/11-20		40
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्		20

सेमेस्टर - 2

इकाई-3	मंडल-10 सूक्त 10/1-20		25
	(चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी)		
इकाई-4	ऐतरेय ब्राह्मणम् (प्रथम याज्ञिका मन्त्रम्)		25
	हिन्दी साहित्य सम्मेलन प्रयाग ।		
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्		20

सेमेस्टर - 3

सप्तमं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0763)

इकाई-1	माध्यन्दिन संहिता-नमस्ते रूद्रमन्यवे (षोडशोऽध्याय)		40
इकाई-2	वाजश्च मे प्रसवश्च मे अष्टाद शाध्यायः		40
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्		20

सेमेस्टर - 4

अङ्काः

इकाई-3	शतपथब्राह्मणम् (प्रथम काण्डस्य षष्ठाध्यायतः काण्ड-समाप्ति पर्यन्तम्)		40
इकाई-4	कात्यायन शुल्वसूत्रम् (संपूर्णम्)		40
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्		20

अष्टमं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0764)

सेमेस्टर - 3

इकाई-1	अथर्ववेद शौनकीय, प्रथम काण्डम् मन्त्रम्	40
इकाई-2	अथर्ववेद शौनकीय संहिता, द्वितीय काण्डम् मन्त्रम्	40
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	20

सेमेस्टर - 4

इकाई-3	निरुक्तम् (दशम-एकादश-अध्यायौ)	40
इकाई-4	निरुक्तम् (द्वादश-त्रयोदश-चतुर्दश अध्यायाः)	40
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	20

व्याकरणम्
पञ्चमं प्रश्न पत्रम्
(पेपर कोड - 0761)
वेदवत् भविष्यति
षष्ठं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0765)

अङ्काः 100

सेमेस्टर - 3

अङ्काः

इकाई-1	व्याकरण महाभाष्यम्, पतंजलि विरचितम् आह्निक - 7	40
इकाई-2	व्याकरण महाभाष्यम्, पतंजलि विरचितम् आह्निक - 8	40
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	20

सेमेस्टर - 4

इकाई-3	व्याकरण महाभाष्यम्, पतंजलि विरचितम् आह्निक - 9	40
इकाई-4	वाक्यपदीयम्, भट्टहरि विरचितम् (ब्रह्मकाण्डम्), चौखम्भा विद्याभवन चौक, वाराणसी ।	40
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	20

सहायक ग्रंथ-

1. काशिका न्यास पद मञ्जरीसहिता (प्रथमो भागः), प्राच्य भारती प्रकाशनम् वाराणसी ।
2. व्याकरण महाभाष्यम् (1-9 आह्निक पर्यन्तम्) पतञ्जलि । चारुदेवशाली । हि. व्याख्या ।

सप्तमं : प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0766)

सेमेस्टर - 3

इकाई-1	परिभाषेन्दुशेखरः, (नागेश भट्ट विरचितः) प्रथमं प्रकरणम् पूर्वाद्धं	40
	आदितः 18 क्वचिदेकदेश परिभाषा पर्यन्तम्	
इकाई-2	परिभाषेन्दु शेखरः, प्रथमं प्रकरणम् उत्तराद्धं 19 भाव्यमानेन इति परिभाषातः	40
	एकदेश विकृतमनन्यवत्-परिभाषा पर्यन्तम्	
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	20

सेमेस्टर - 4

अङ्काः

इकाई-3	परिभाषेन्दु शेखरः, (द्वितीय प्रकरणम्) पूर्वापर नित्यान्तरङ्गापवादतः वार्णादङ्गं बलीयो भवति - परिभाषापर्यन्तम् तंत्र 2 पूर्वाद्ध, (चौखम्भा विद्याभवन चौक वाराणसी)	40
इकाई-4	परिभाषेन्दु शेखरः, द्वितीय प्रकरणम्, अकृतव्यूहाः इति परिभाषातः उभयिनर्देशेपञ्चमी निर्देशो बलीयान्-परिभाषापर्यन्तम् तंत्र 2 उत्तराद्ध	40
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	20
सहायक ग्रंथ-	1. पारिभाषिक प्रकाशन - वैदिक मुद्रणालय, अजमेर 2. परिभाषेन्दु शेखरः - नागेशभट्टः	

अष्टमं : प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड - 0767)

सेमेस्टर - 3

इकाई-1	व्याकरणेतिहासः, प्राग्वैयाकरणाः	40
इकाई-2	व्याकरण प्रादुर्भावः पाणिनेः प्राक् वैयाकरणाः, पाणिनिः	40
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	20

सेमेस्टर - 4

इकाई-3	कात्यायनः पतंजलि कालिक, वैयाकरणाः कात्यायनः तथा पतंजलिः	40
इकाई-4	नव्या प्राचीनाश्च वैयाकरणाः	40
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	20

सहायक ग्रंथ-	1. पाणिनि कालीन भारतवर्ष - वासुदेव शरण अग्रवाल, बिहार राष्ट्र भाषा परिषद पटना । 2. पतंजलि कालीन भारतवर्ष - प्रभुदयाल अग्निहोत्री, बिहार राष्ट्र भाषा परिषद पटना । 3. संस्कृत व्याकरण शास्त्र का इतिहास भाग 1-3 - पं. युधिष्ठिर मीमांसक । रामलाल कपूर ट्रस्ट, बहालगढ़, जिला-सोनीपत, हरियाणा । 4. संस्कृत शास्त्रों का इतिहास - पं. बलदेव उपाध्याय, शारदा प्रकाशन वाराणसी । 5. संस्कृत व्याकरण में गणपाठ की परम्परा और आचार्य पाणिनि डॉ. कपिलदेव द्विवेदी । रामलाल कपूर ट्रस्ट, बहालगढ़, सोनीपत (हरियाणा) 6. अर्थ विज्ञान और व्याकरण दर्शन - डॉ. कपिलदेव द्विवेदी, हिन्दुस्तानी दर्शन अकादमी, इलाहाबाद ।
--------------	---

साहित्यम्

पंचमं प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड - 0761)

वेदवत् भविष्यति

अङ्काः 100

षष्ठं प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड - 0768)

सेमेस्टर - 3

अङ्काः

इकाई-1	रसगङ्गाधरः-रस निरूपणांतः पण्डितराज जगन्नाथ विरचितः	40
इकाई-2	ध्वन्यालोकः आनन्दवर्धनाचार्यविरचितः (प्रथमद्वितीय उद्योतौ) आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	40 20

सेमेस्टर - 4		अङ्काः
इकाई-3	गुण प्रकरणं मात्रम्	40
इकाई-4	विक्रमाङ्कदेव चरितम् (प्रथमसर्गः) प्रकाशक-साहित्य भंडार, मेरठ	40
	आन्तरिक मूल्याङ्कनम्	20

सप्तमं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0769)
सेमेस्टर - 3

1. ध्वन्यालोकः आनंद वर्धनाचार्य कृतः
प्रकाशक-ज्ञान मण्डल लिमिटेड, वाराणसी
प्रथम उद्योत - (इकाई-1) 40
द्वितीय उद्योत - (इकाई-2) 40
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20

सेमेस्टर - 4

2. रामायणचम्पू-भोजकृतसम्पूर्णम्
चौखम्भा संस्कृत आफिस, वाराणसी
3. व्यक्ति विवेक (इकाई 4) महिम भट्ट कृतः 40
(प्रथमो विमर्शः)
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20

अष्टमं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0770)
सेमेस्टर - 3

1. रसगङ्गाधरः पंडितराज जगन्नाथ विरचितः
(ध्वनि निरूपणानन्तरं अप्रस्तुत प्रशंसालंकार पर्यन्तम्)
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी
- इकाई-1 अलंकार 1-5 40
- इकाई-2 अलंकार 6-14 40
- आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20

सेमेस्टर - 4

- इकाई-3 शेष भागः 40
- इकाई-4 काव्य निर्माण शक्ति प्रदर्शनम् 40
- आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20

सहायक ग्रन्थ :

1. काव्यकल्पनावृति अमरचन्द्र कृता
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी

2. काव्य मीमांसा, राजशेखर कृता
बिहार राष्ट्र भाषा परिषद्, पटना ।

दर्शनम्
पंचमं प्रश्न-पत्रम्
वेदवत् भविष्यति

अङ्काः 100

षष्ठं प्रश्न-पत्रम्
सेमेस्टर - 3

अङ्काः

1. प्रशस्तपादभाष्यम् (इकाई 1) पूर्वाद्धम् 80
संस्कृत विद्यालय, वाराणसी-2
(इकाई 2) उत्तरार्धम्
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20

सेमेस्टर - 4

- (इकाई 3) न्यायसूत्रम् पूर्वाद्धम्
(इकाई 4) उत्तरार्धम् 80
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20
वात्स्यायन भाष्य सहितम् - मोतीलाल बनारसीदास, नई दिल्ली

सप्तमं प्रश्न-पत्रम्
सेमेस्टर - 3

1. पातंजलयोग सूत्रम् (इकाई 1) पूर्वाद्धम् 80
(इकाई 2 उत्तरार्धम् व्यास भाष्यम् सहितम्)
वैदिक मुद्रणालय, अजमेर
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20

सेमेस्टर - 4

2. छान्दोग्योपनिषद् 80
(इकाई 3) पूर्वाद्धम्
(इकाई 4) उत्तरार्द्धम्
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20

सेमेस्टर - 3

अष्टमं : प्रश्न-पत्रम्

अङ्काः

1. ब्रह्मसूत्रम् (इकाई 1) पूर्वाद्धम् (इकाई 2) उत्तरार्द्धम् 80
वात्स्यायनप्रणीतम् शंकर भाष्य सहितम् (तृतीयाध्यात्रम्)
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20

सेमेस्टर - 2
ज्योतिषम्
पञ्चमं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0761)
वेदवत् भविष्यति
षष्ठं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0771)

100

सेमेस्टर - 1

1. सिद्धान्त शिरोमणि : (इकाई 1) पूर्वाद्ध (इकाई 2) उत्तराद्ध
(गोलाध्याय : ग्रहण वासनाधिकारान्तः)
आन्तरिक मूल्याङ्कनम्

80

20

सेमेस्टर - 2

2. सिद्धान्ततत्त्व विवेक : (इकाई 3) पूर्वाद्ध, (इकाई 4) उत्तराद्ध
(..... ज्योत्पतिसाधनान्तः)
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी
आन्तरिक मूल्याङ्कनम्

80

20

सप्तमं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0772)

सेमेस्टर - 1

1. सूर्य सिद्धान्त : (इकाई 1) पूर्वाद्ध (इकाई 2) उत्तराद्ध
(आदितः त्रिप्रश्नाधिकारान्तो भागः)
आन्तरिक मूल्याङ्कनम्

80

20

सेमेस्टर - 2

2. सारावली (इकाई 3) (ग्रहचाराध्यायान्तः) एवं
3. भारतीय कुण्डली विज्ञानम् (इकाई 4) प्रथमो भागः
आन्तरिक मूल्याङ्कनम्

80

20

अष्टमं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0773)

सेमेस्टर - 1

1. सिद्धान्त शिरोमणि : (इकाई 1) पूर्वाद्ध (इकाई 2) उत्तराद्ध
(गणिताध्यायः)
आन्तरिक मूल्याङ्कनम्

80

20

सेमेस्टर - 2

2. रमलनवस्तनम् (इकाई 3) एवं
3. जातकालंकारः (इकाई 4) गणेश दैवज्ञः विरचितः
आन्तरिक मूल्याङ्कनम्

80

20

पुराणेतिहास		
पंचमं प्रश्न-पत्रम्		
वेदवत् भविष्यति		100
षष्ठ प्रश्न-पत्रम्		
सेमेस्टर - 3		अङ्काः
(इकाई 1) एकादश स्कन्ध (इकाई 2) द्वादश स्कन्ध		
1. श्रीमद्भागवतम् (एकादश द्वादश स्कन्धी)		80
आन्तरिक मूल्याङ्कनम्		20
सेमेस्टर - 4		
(इकाई 3) पूर्व भाग (इकाई 4) उत्तर भाग		
2. शिवपुराणम् (वायवीय संहिता, पूर्वार्द्ध)		80
आन्तरिक मूल्याङ्कनम्		20
मोतीलाल बनारसी दास, नई दिल्ली		
सप्तम प्रश्न-पत्रम्		
सेमेस्टर - 3		
1. शाण्डिल्य भक्तिसूत्रम् (इकाई 1)		80
नारायण तीर्थ टीका सहितम्		
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी		
2. सनत्सुजातीयम्, भाष्य सहितम् (इकाई 2)		80
आन्तरिक मूल्याङ्कनम्		20
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी		
सेमेस्टर - 4		
3. पातञ्जल योग सूत्रम् (इकाई 3) पूर्वार्द्ध		80
भोजवृत्तिसहितम् (इकाई 4) उत्तरार्ध		
वैदिक मुद्रणालय, अजमेर		
आन्तरिक मूल्याङ्कनम्		20
अष्टम प्रश्न-पत्रम्		
सेमेस्टर - 3		
1. महाभारतम् (इकाई 1) अध्याय 59-90		40
राजधर्म 130 अध्याय (इकाई 2) 91-13		40
आन्तरिक मूल्याङ्कनम्		20
सेमेस्टर - 4		
1. मोक्षधर्माः 174-195 अध्याय (इकाई 3) 174-195		40
मोक्षधर्माः 231-264 अध्यायाश्च (इकाई 4) 231-264		40
आन्तरिक मूल्याङ्कनम्		20

धर्मशास्त्रम्
पञ्चमं प्रश्न-पत्रम्

- इकाई-1 गद्य 15
अदृष्ट पूर्व व्याख्या पद्य 10
इकाई-2 निबन्ध
इकाई 3 एवं 4 प्रायोगिक/मौखिक

षष्ठं प्रश्न-पत्रम्
सेमेस्टर - 3

अङ्काः

1. व्यवहार मयूखः (इकाई 1) पूर्वार्द्ध, (इकाई 2) उत्तरार्द्ध 80
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी

सेमेस्टर - 4

2. वीरमित्रोदयः (इकाई 3) पूर्वार्द्ध 80
व्यवहार प्रकाशे दायभागः
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी

सप्तमं प्रश्न-पत्रम्
सेमेस्टर - 3

1. पुरुषार्थ चिन्तामणिः 80
(इकाई 1) भाग 1, (इकाई 2) भाग 2, (इकाई 3) भाग 3
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20

सेमेस्टर - 4

- (इकाई 4) भाग 4 80
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी

अष्टमं प्रश्न-पत्रम्
सेमेस्टर - 3

1. दत्तक, मीमांसाः (इकाई 1) पूर्वार्द्ध, (इकाई 2) उत्तरार्द्ध 80
नन्दपण्डितचरितः
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी

सेमेस्टर - 4

2. षडशीतिः (इकाई 3) पूर्वार्द्ध, (इकाई 4) उत्तरार्द्ध 80
शुद्धि चन्द्रिका सहिता
आन्तरिक मूल्याङ्कनम् 20
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।

- - - - -

वार्षिक पद्धति
2017-18

ANNUAL EXAM
ORDINANCE NO. 82
MASTER OF ARTS CLASSICS EXAMINATION

1. The examination for the Degree of Master of Arts Classics shall consist of two parts-
- (a) The Previous Examination and
 - (b) The Final Examination.

2. A candidate who after taking his Bachelors Degree in Classics or Shastri or an Examination of any Statutory University in India which has been recognized by the University as equivalent to the Bachelors Degree in Classics of the University and has completed a regular courses of study in the Teaching Department of the University or in a college in the subject in which he offers himself for examination for one academic year, shall be admitted to the previous Examination for the Degree of Master of Arts Classics.

The Subject of the M. A. Previous Classics Examination will be that which the candidate had already offered in his B.A. Classics Examination.

3. A candidate who, after passing the M.A. Classics Previous examination of the University has completed a regular course of study for one academic year in a teaching department of the University or in an affiliated college shall be admitted to the Final Examination for the Degree of Master of Arts Classics in the subject in which he/she has passed the previous Examination.

A candidate who has passed the previous Examination for the Degree of Master of Arts Classics of another University may also be admitted to the Final Examination for the Degree of Master of Arts Classics after obtaining necessary permission from the Kulpati Provided that he offered for his Previous Examination a course of study of an equivalent standard with almost identical syllabus as is required for the Previous Examination of this University and has attended a regular course of study for one academic year in a college affiliated to the University or a teaching department of the University.

4. Besides regular students and subject to their compliance with this Ordinance, Ex-students and non-collegiate candidates shall be eligible for admission to the examination as per provision of Ordinance No. 6 relating to Examinations (General).

Provided that in the subject where field work or practical work is prescribed only such candidates will be permitted to appear as non-collegiate candidate who have obtained permission of the Head of the University Teaching Department or Principal of the College teaching such subjects.

Provided that non-collegiate candidates shall be permitted to offer only such subject/papers as are taught to the regular students at any of the University Teaching Department or College.

The subject of the Examination shall be one of the following

- (i) Veda
- (ii) Vyakaranam
- (iii) Darshanam

- (iv) Sahityam
- (v) Jyotisham
- (vi) Dharmashastram
- (vii) Niruktam
- (viii) Puranetihas
- (ix) Karmakanda
- (x) Tantra

A candidate securing 60% or more marks in the M. A. Classics Previous Examination will be eligible to offer 'Dissertation' in lieu of one of the optional papers for the Final. A regular candidate can offer dissertation with the permission of the Professor and Head of Department of his Institution while a private candidate will have to secure the prior permission in writing of any one of the Professor of the subject working in an Institution within the jurisdiction of the University and will work under supervision of that Professor after obtaining prior permission of the University to that effect.

6. A candidate who has passed the M. A. Classics Examination of the University in any subject shall be allowed to present himself for the M. A. Classics Examination in any one or more of the optional papers in that subject not taken by him at the said examination and if successful will be given a certificate to that effect.

No. candidate shall be allowed to offer more than two additional papers in any one year.

7. For both the Previous and Final Examination a candidate will be declared successful if he/she obtains atleast 36% of the aggregate marks in the subject. In subjects in which both theory and practical examination are held an examinee must pass separately in the Practical Examination obtaining not less than 36% mark.
8. No division will be assigned on the result of the Previous Examination. The division in which a candidate is placed shall be determined on the basis of aggregate of marks obtained in both the M.A. Classics Previous and M.A. Classics Final Examination.
9. Successful candidates who obtain 60 % or more of the aggregate marks shall be placed in the first division, those obtaining less than 60% but not less than 48% in the second division and all other successful candidates obtaining less than 48% in the third division.
10. Candidates who have passed the M.A. Classics Examination of the University in any subject in Third or Second Division and desire to appear at the M.A. Classics Examination in the same subject for improving division may without attending regular course of study in a College affiliated to the University or in a Teaching Department of the University be allowed to appear at the aforesaid examination as non- collegiate student on the following conditions -

- ⌚ There shall be only two division for such candidates first division and second division. The marks required for obtaining these division shall be the same as prescribed in this ordinance i. e. examinees who are successful in final of the examination and have obtained 60% or more marks in the aggregate of previous and final examination taken together shall be placed in the first division and examinees who are successful in Final Examination and have obtained less than 60% but not less than 48% marks in aggregate of previous and final examination

taken together shall be placed in the second division

- (ii) The result of the candidates obtaining less than 48% marks in the aggregate of Previous and Final Examination taken together shall not be declared.
- (iii) Candidates shall have the option to appear at both the previous and final examination in the same year and for being successful at the examination, the candidates shall obtain 48% of the aggregate marks.

Provided that such candidates who opt to appear in previous and final examination separately shall have to obtain minimum aggregate required for the previous examination but he will have to obtain at least 48% in the aggregate of Previous and final examination taken together or else his result will be cancelled.

- (iv) The syllabus for the examination shall be same as prescribed for the year in which the examination is held.
- (v) Not more than two attempts shall be allowed to such a candidate. Failure or non-appearance at the examination after permission has been accorded by the University shall be counted as an attempt.

Provided however such candidates who opt to appear at the previous and final examination separately will be allowed only one attempt at the previous examination and two attempts at the final examination.

- (vi) Candidates who wish to avail the opportunity given in foregoing paras will have to apply for permission as required in the Ordinance relating to admission of non collegiate students to the University examination along with requisite registration fee.
- (vii) In case, a student improves his division under provision of this para, the fresh degree will be issued after cancelling his first degree.

11. Transitory provision - the repealed ordinance relating to Master of Arts Classics examination shall remain effective till the examination of 1991 and this new ordinance relating to Master of Arts Classics shall be applicable from the examination of 1992.

- - - - -

पाठ्यक्रम वार्षिक परीक्षा पद्धति

एम.ए. पूर्व - क्लासिक्स

- (क) क्लासिक्स शब्देन प्राच्य संस्कृत वाङ्मयमभिप्रेतम् ।
- (ख) अत्र वेद-व्याकरण-साहित्य-दर्शन-ज्योतिष-पुराणेतिहास-धर्म-शास्त्राणि विषया भविष्यन्ति ।
- (ग) प्रतिविषयप्रश्नपत्रचतुष्टयं भविष्यति ।
- (घ) प्रतिपत्रं शतम् अङ्काः भविष्यन्ति ।
- (ङ) प्रश्नोत्तरभाषा संस्कृतमेव ।
- (च) संस्कृत भाषायाः साहित्यस्य च विस्तृतं ज्ञानम् अपेक्षितम् ।

(1) वेद

प्रथमं प्रश्न-पत्रम्

धर्मशास्त्र - पुराणेतिहासौ

(पेपर कोड 0751)

- इकाई-1 पास्कर गृह्यसूत्रम् (प्रथमं काण्डम्) प्रकाशक - प्रकाशन विभाग वाराणसेय संस्कृत विश्वविद्यालय,
वाराणसी-2 अंक 25
- इकाई-2 मनुस्मृति : (प्रथम, द्वितीयो, अध्यायौ) प्रकाशक - चौखम्बा विद्या भवन चौक वाराणसी । अंक 25
- इकाई-3 महाभारतम्
शांति - पर्वणि नारायणीय पर्वणः अध्यायाः 335-तः 350
प्रकाशक - गीता प्रेस, गोरखपुर अंक 25
- इकाई-4 श्रीमद्भागवतम् (रासपंचाध्यायीमात्रम्)
प्रकाशक - वेंकटेश्वर प्रेस, मुंबई । अंक 25

द्वितीयं प्रश्न-पत्रम्

भाषाविज्ञानं पालिप्राकृतञ्च

(पेपर कोड 0752)

- इकाई-1 (क) भाषा विज्ञानम्
भाषा - लक्षणम्-उत्पत्ति विकासौ-ध्वनि यंत्रम्-ध्वनीनामुत्पत्तिः ।
ध्वनि ग्रामः व्याकरणिक धारा आकृतिमूलकं वर्गीकरणम् ।
भारोपीय भाषा परिवारे हिन्द इरानी शाखा, वैदिक लौकिक ।
संस्कृत प्राकृतयोः तुलनात्मकमध्ययनम् । अंक 25
- इकाई-2 स्फोट-तद्भेदा-चतुर्विधा वाक्पदलक्षणम्, वाक्यार्थ बोधः,
शब्दार्थ संबंध - शब्द नित्यत्ववादः स्वर व्यंजन लक्ष्मणम् स्थानानि प्रयत्नानि । अंक 25
- इकाई-3 (ख) पालिप्राकृतम्
(मध्य भारतीय भाषा चयनम्)
(डॉ. वीरमणी उपाध्याय)
(1) महाभिनिक्रमनम् धम्मपदसंग्रहो-जवसकुण जातको-सुप्पारक-जातको धनियसुतम्
मालुक्यपुत्रगाथा महाप्रजापति गोतमी गाथा ।

(2) प्राकृतापभ्रंशसंग्रह -

गाहासतसई - वज्जालगगम्-कर्पूरमंजरी-गउडुवहो अपभ्रंश-मुक्तकसंग्रह ।

अंक 25

इकाई-4 अभिलेख :

स्कंद गुप्तस्य भीतरी स्तम्भ लेखः । यशोधर्मण मन्दसौराभिलेखः

द्वितीय पुलकेशिनः एहोल-प्रस्तर लेखः । भोजराजस्य ग्वालियर-प्रशस्तिः यादव रामचन्द्रस्य पैठण पात्राभिलेखः

अंक 25

सहायक ग्रन्थ :

प्राचीन भारतीय अभिलेखों का अध्ययन - वासुदेव उपाध्याय ।

तृतीयं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड 0753)

इकाई-1 कात्यायनश्रौतसूत्रम् अध्यायः प्रथमः

अंक 25

इकाई-2 कात्यायन श्रौतसूत्रम् (द्वितीयाध्यायाः)

अंक 25

इकाई-3 शुक्ल यजुर्वेद प्रातिशाख्यम् (अध्यायाः 1 - 3)

अंक 25

इकाई-4 यज्ञ तत्त्व प्रकाशः (चिनस्वामीकृतः)

अंक 25

चतुर्थं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड 0754)

इकाई-1 निरुक्तम् - यास्काचार्यप्रणीतम् (अध्याय 7)

अंक 25

इकाई-2 निरुक्तम् - यास्काचार्यप्रणीतम् (अध्याय 8)

अंक 25

इकाई-3 निरुक्तम् - यास्काचार्यप्रणीतम् (अध्याय 9)

अंक 25

इकाई-4 वैयाकरण सिद्धांत कौमुदी - भट्टोजीदीक्षित प्रणीता (स्वर प्रक्रिया मात्रम्) प्रकाशक चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।

अंक 25

सहायक ग्रन्थ :

वैदिक कोश - प्रकाशक, राष्ट्रीय संस्कृत संस्थान, दिल्ली ।

(2) व्याकरणम् :

प्रथमं प्रश्न-पत्रम् (पेपर कोड 0751)

वेदवत् भविष्यति

द्वितीयं प्रश्न-पत्रम् (पेपर कोड 0752)

वेदवत् भविष्यति

तृतीयं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड 0755)

इकाई-1 महाभाष्यम् - चतुर्थान्हिकम्

अंक 25

इकाई-2 महाभाष्यम् - पञ्चमान्हिकम्

अंक 25

- इकाई-3 महाभाष्यम् षष्ठाहिकम् अंक 25
 इकाई-4 लघु शब्देन्दुशेखरः : नागेश भट्ट विरचितः : (अच् संधिमात्रम्) प्रकाशक चौखम्बा सीरीज आफिस, वाराणसी । अंक 25

सहायक ग्रन्थ :

1. काशिका - न्यास पद मन्जरी सहिता (प्रथमो भागः)
प्रकाशक - प्राच्य भारती प्रकाशन, वाराणसी ।
2. महाभाष्यम् (1-9) आहिनक
3. लघुशब्देन्दु शेखरः - नागेश भट्टः

चतुर्थ प्रश्न-पत्रम्
 (पेपर कोड 0756)

- इकाई-1 वैयाकरण भूषणसारः (धात्वर्थ प्रकरणम्) अंक 25
 कौण्ड भट्ट विरचितः (10 कारिकाः)
 इकाई-2 वैयाकरण भूषणसारः (धात्वर्थ प्रकरणे) अंक 25
 कौण्ड भट्ट विरचितः (अवशिष्टांश)
 इकाई-3 परमलघु मंजुषा अंक 25
 नागेश भट्टकृता (शक्ति, लक्षणा व्यंजना)
 इकाई-4 परमलघु मंजुषा अंक 25
 नागेश भट्टकृता (स्फोट निपातार्थ विचार प्रकरणाणि)

सहायक ग्रन्थ :

1. स्फोटवाद नागेश भट्ट विरचितः
प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।
2. स्फोट सिद्धि
प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।
3. वैयाकरण भूषण सारः - कौण्ड भट्टः
4. परमलघु मंजुषा - नागेश भट्टः

(3) साहित्यम्

प्रथमं प्रश्न-पत्रम् (पेपर कोड 0751)

वेदवत् भविष्यति

द्वितीयं प्रश्न-पत्रम् (पेपर कोड 0752)

वेदवत् भविष्यति

तृतीयं प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड 0757)

- इकाई-1 वक्रोक्ति जीवितम् कुन्तकाचार्य विरचितम् प्रथमोन्मेषमात्रम् अंक 25

इकाई-2 काव्यप्रकाशः मम्मटाचार्य विरचितः (उल्लासः 5] 6] 7] 8) अंक 25

इकाई-3 काव्यालंकार सूत्रवृत्तिः वामनाचार्यविरचिता (अधिकरणानि 1] 2] 3) अंक 25

इकाई-4 काव्य मीमांसा
राजशेखर कृतः
प्रकाशक - बिहार राष्ट्रभाषा परिषद्, पटना (अध्यायाः 4, 5, 6) अंक 25

चतुर्थ प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड 0758)

इकाई-1 नाट्य शास्त्रम्
भरतमुनि प्रणीतम्
(अध्याय - प्रथम, द्वितीयो अभिनव भारती युक्त) अंक 25

इकाई-2 औचित्य विचार चर्चा (सम्पूर्ण)
क्षेमेन्द्र विरचितः
प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी । अंक 25

इकाई-3 काव्यालंकारः
भामहकृतः (प्रथम परिच्छेदः)
प्रकाशक - बिहार राष्ट्रभाषा परिषद्, पटना । अंक 25

इकाई-4 काव्यालंकारः भामहकृत (षष्ठ परिच्छेदः)
प्रकाशक बिहार राष्ट्रभाषा परिषद्, पटना । अंक 25

(4) दर्शनम्
प्रथमं प्रश्न-पत्रम्
वेदवत् भविष्यति

द्वितीयं प्रश्न-पत्रम्
वेदवत् भविष्यति

तृतीयं प्रश्न-पत्रम्

इकाई-1 स्यादवाद मंजरी
मल्लिलेषण विरचिता (कारिका 1-10)
प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी अंक 25

इकाई-2 स्यादवाद मंजरी (कारिका 11-12) अंक 25

इकाई-3 स्यादवाद मंजरी (कारिका 25 समाप्ति पर्यंत) अंक 25

इकाई-4 विज्ञप्ति मात्रता सिद्धि : बसुबन्धु विरचिता
प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी अंक 25

चतुर्थ प्रश्न-पत्रम्

- इकाई-1 न्याय सिद्धांत मुक्तावली अंक 25
विश्वनाथ कृता (शब्द खण्ड मात्रम्)
प्रकाशक : चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी
- इकाई-2 सांख्य तत्व कौमुदी वाचस्पति मिश्र कृता अंक 25
कारिका 1 - 20
- इकाई-3 संख्या तत्व कौमुदी अंक 25
(कारिका 21 समाप्ति पर्यन्तम्)
- इकाई-4 कोठपनिषद् अंक 25
शांकर भाष्य संहिता प्रकाशक - गीता प्रेस, गोरखपुर

(5) ज्योतिषम्

प्रथमं प्रश्न-पत्रम् (पेपर कोड 0751)
वेदवत् भविष्यति

द्वितीयं प्रश्न-पत्रम् (पेपर कोड 0752)
वेदवत् भविष्यति

तृतीयं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड 0759)

- इकाई-1-4 जातक पारिजातः अंक 100
(आदितो जातक भंगाध्यायान्तः)
प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी

चतुर्थ प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड 0760)

- इकाई-1 गणकतरंगिणी अंक 25
श्रीसुधाकर द्विवेदी कृता
- इकाई-2 सर्वानन्दकरण - (पूर्वार्धम्) अंक 25
- इकाई-3 धराभ्रमः अंक 25
प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी
- इकाई-4 वास्तवचन्द्र शृङ्गोन्नति साधनम् अंक 25
प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी

(6) पुराणेतिहास :

प्रथमं प्रश्न-पत्रम्
वेदवत् भविष्यति

द्वितीयं प्रश्न-पत्रम्
वेदवत् भविष्यति

तृतीयं प्रश्न-पत्रम्

1. श्रीमद्भागवतम्
दशमस्कन्धस्य (पूर्वार्धम्) अंक 50
2. वाल्मीकीय रामायणम्
(अयोध्या काण्ड मात्रम्) अंक 50
प्रकाशक - गीता प्रेस, गोसखपुर

चतुर्थं प्रश्न-पत्रम्

1. ब्रह्मवैवर्त पुराणम् अंक 50
प्रकाशक - काशीराज ट्रस्ट रामनगर, वाराणसी
अष्टादश पुराण परिचयः अंक 50
श्रीकृष्णमणि त्रिपाठी रचितः

(7) धर्मशास्त्रम्

प्रथमं प्रश्न-पत्रम्
वेदवत् भविष्यति

द्वितीयं प्रश्न-पत्रम्
वेदवत् भविष्यति

तृतीयं प्रश्न-पत्रम्

1. याज्ञाबल्क्य (प्रायश्चित्तताध्याय) अंक 50
प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी
2. निर्णय सिंधु कमलाकर भट्ट प्रणीतः अंक 50
(तृतीय परिच्छेद मात्रम्)
प्रकाशक - वेंकटेश्वर प्रेस, मुम्बई

चतुर्थं प्रश्न-पत्रम्

1. दायभागः जीमूब वाहन अंक 50
प्रकाशक - चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी
2. प्रायश्चित्त अंक 50

एम्.ए. अंतिम - क्लासिक्स

(कोड - 072)

- (क) क्लासिक्स शब्देन प्राच्य संस्कृत वाङ्मयम् अभिप्रेतम् ।
(ख) प्रति विषयं प्रश्न-पत्र चतुष्टयं भविष्यन्ति ।
(ग) प्रति-पत्रं शतं अङ्काः भविष्यन्ति ।
(घ) प्रश्नोत्तर-भाषा संस्कृतमेव ।
(ङ) संस्कृत भाषायाः साहित्यस्य च विस्तृतं ज्ञानम् अपेक्षितम् ।
(च) षष्ठ-सप्तम-अष्टम प्रश्नपत्राणां विकल्पे लघुशोध-प्रबंधं गृहीतुं शक्यते ।

वेदः

पञ्चमं प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड - 0761)

इकाई-1, 2	अदृष्ट-गद्य-पद्य व्याख्या	गद्य 25 पद्य 25	अङ्काः 50
इकाई-3, 4	निबन्ध :		50

षष्ठं प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड - 0762)

इकाई-1	ऋग्वेद संहिता मंडल- 7/1-10	25
इकाई-2	मंडल-7 सूक्त 7/11-20	25
इकाई-3	मंडल-10 सूक्त 10/1-20 (चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी)	25
इकाई-4	ऐतरेय ब्राह्मणम् (प्रथम याज्ञिका मन्त्रम्) हिन्दी साहित्य सम्मेलन प्रयाग ।	25

सप्तमं प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड - 0763)

इकाई-1	माध्यन्दिन संहिता-नमस्ते रूद्रमन्यवे (षोडशोऽध्याय)	25
इकाई-2	वाजश्च मे प्रसवश्च मे अष्टाद शाध्यायः	25
इकाई-3	शतपथब्राह्मणम् (प्रथम काण्डस्य षष्ठाध्यायतः काण्ड-समाप्ति पर्यन्तम्)	25
इकाई-4	कात्यायन शुल्वसूत्रम् (संपूर्णम्)	25

अष्टमं प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड - 0764)

इकाई-1	अथर्ववेद शौनकीय, प्रथम काण्डम् मन्त्रम्	अङ्काः 25
इकाई-2	अथर्ववेद शौनकीय संहिता, द्वितीय काण्डम् मन्त्रम्	25
इकाई-3	निरुक्तम् (दशम-एकादश-अध्यायौ)	25
इकाई-4	निरुक्तम् (द्वादश-त्रयोदश-चतुर्दश अध्यायाः)	25

व्याकरणम्

पञ्चमं प्रश्न पत्रम्
(पेपर कोड - 0761)

वेदवत् भविष्यति

अङ्काः 100

षष्ठं प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड - 0765)

अङ्काः

इकाई-1	व्याकरण महाभाष्यम्, पतंजलि विरचितम् आह्निक - 7	25
इकाई-2	व्याकरण महाभाष्यम्, पतंजलि विरचितम् आह्निक - 8	25
इकाई-3	व्याकरण महाभाष्यम्, पतंजलि विरचितम् आह्निक - 9	25
इकाई-4	वाक्यपदीयम्, भट्टहरि विरचितम् (ब्रह्मकाण्डम्), चौखम्भा विद्याभवन चौक, वाराणसी ।	25

सहायक ग्रंथ-

1. काशिका न्यास पद मञ्जरीसहिता (प्रथमो भागः), प्राच्य भारती प्रकाशनम् वाराणसी ।
2. व्याकरण महाभाष्यम् (1-9 आह्निक पर्यन्तम्) पतञ्जलि । चारुदेवशाली । हि. व्याख्या ।

सप्तमं : प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड - 0766)

अङ्काः

इकाई-1	परिभाषेन्दुशेखरः, (नागेश भट्ट विरचितः) प्रथमं प्रकरणम् पूर्वाह्निक आदितः 18 क्वचिदेक-देशोऽप्यनुवर्तते परिभाषा-पर्यन्तम्	25
इकाई-2	परिभाषेन्दु शेखरः, प्रथमं प्रकरणम् उत्तरार्द्ध एकदेशाविकृतमनन्यवत् इति पर्यन्तम्	25
इकाई-3	परिभाषेन्दु शेखरः, (द्वितीय प्रकरणम् तंत्र) तंत्र 2 पूर्वाह्निक, पूर्वापरित्यान्तरङ्गापवाद - परिभाषातः वार्णादंङ्ग बलीयो भवति परिभाषापर्यन्तम् (चौखम्भा विद्याभवन चौक वाराणसी)	25
इकाई-4	परिभाषेन्दु शेखरः, द्वितीय प्रकरणम् तंत्र 2 उत्तरार्द्ध अकृतव्यूहाः इति उभयिनर्देशोपञ्चमी निर्देशो बलीयान्-इति परिभाषापर्यन्तम्	25

सहायक ग्रंथ-

1. परिभाषिक प्रकाशन - वैदिक मुद्रणालय, अजमेर
2. परिभाषेन्दु शेखरः - नागेशभट्टः

अष्टमं : प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड - 0767)

अङ्काः

इकाई-1	व्याकरणेतिहासः, प्राग्वैयाकरणाः	25
इकाई-2	व्याकरण प्रादुर्भावः पाणिनेः प्राक् वैयाकरणाः, पाणिनिश्च	25
इकाई-3	कात्यायनः पतंजलि कालिक, वैयाकरणाः कात्यायनः तथा पतंजलिः	25
इकाई-4	नव्या प्राचीनाश्च वैयाकरणाः	25

सहायक ग्रंथ-

1. पाणिनि कालीन भारतवर्ष - वासुदेव शरण अग्रवाल, बिहार राष्ट्र भाषा परिषद पटना ।
2. पतंजलि कालीन भारतवर्ष - प्रभुदयाल अग्रिहोत्री, बिहार राष्ट्र भाषा परिषद पटना ।
3. संस्कृत व्याकरण शास्त्र का इतिहास भाग 1-3 - पं. युधिष्ठिर मीमांसक ।
रामलाल कपूर ट्रस्ट, बहालगढ़, जिला-सोनीपत, हरियाणा ।
4. संस्कृत शास्त्रों का इतिहास - पं. बलदेव उपाध्याय, शारदा प्रकाशन वाराणसी ।
5. संस्कृत व्याकरण में गणपाठ की परम्परा और आचार्य पाणिनि डॉ. कपिलदेव द्विवेदी ।
रामलाल कपूर ट्रस्ट, बहालगढ़, सोनीपत (हरियाणा)
6. अर्थ विज्ञान और व्याकरण दर्शन - डॉ. कपिलदेव द्विवेदी, हिन्दुस्तानी दर्शन अकादमी, इलाहाबाद ।

साहित्यम्
पंचमं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0761)

वेदवत् भविष्यति
षष्ठं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0768)

अङ्काः 100

अङ्काः

इकाई-1	रसगङ्गाधरः-रस निरूपणांतः पण्डितराज जगन्नाथ विरचितः	25
इकाई-2	(1) काव्य शोभा (2) रसशोभा च	25
इकाई-3	गुण प्रकरणं मात्रम्	25
इकाई-4	विक्रमाङ्कदेव चरितम् (प्रथमसर्गः) प्रकाशक-साहित्य भंडार, मेरठ	25

सप्तमं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0769)

1. ध्वन्यालोकः आनंद वर्धनाचार्य कृतः
प्रकाशक-ज्ञान मण्डल लिमिटेड, वाराणसी
प्रथम उद्योत - (इकाई-1) 25
द्वितीय उद्योत - (इकाई-2) 25
2. रामायणचम्पू-भोजकृतसम्पूर्णम्
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी 25
3. व्यक्ति विवेक (इकाई 4) महिम भट्ट कृतः
(प्रथमो विमर्शः) 25
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।

अष्टमं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0770)

1. रसगङ्गाधरः पण्डितराज जगन्नाथ विरचितः
(ध्वनि निरूपणानन्तरं अप्रस्तुत प्रशंसालंकार पर्यन्तम्)
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी
इकाई-1	अलंकार 1-5	25
इकाई-2	अलंकार 6-14	25
इकाई-3	शेष भागः	25
इकाई-4	काव्य निर्माण शक्ति प्रदर्शनम्	25

सहायक ग्रन्थ :

1. काव्यकल्पनावृति अमरचन्द्र कृता
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी
2. काव्य मीमांसा, राजशेखर कृता
बिहार राष्ट्र भाषा परिषद्, पटना ।

दर्शनम्
पंचमं प्रश्न-पत्रम्
वेदवत् भविष्यति

अङ्काः 100

षष्ठं प्रश्न-पत्रम्

अङ्काः

1. प्रशस्तपादभाष्यम् (इकाई 1) पूर्वाद्धं
संस्कृत विद्यालय, वाराणसी-2
(इकाई 2) उत्तरार्धं
(इकाई 3) न्यायसूत्रम् पूर्वाद्धं
(इकाई 4) उत्तरार्धम्
वात्स्यायन भाष्य सहितम् - मोतीलाल बनारसीदास, नई दिल्ली

50

50

सप्तमं प्रश्न-पत्रम्

1. पातंजलयोग सूत्रम् (इकाई 1) पूर्वाद्धं
(इकाई 2 उत्तरार्धम् व्यास भाष्यम् सहितम्)
वैदिक मुद्रणालय, अजमेर
2. छान्दोग्योपनिषद्
(इकाई 3) पूर्वाद्धं
(इकाई 4) उत्तरार्द्धम्

50

50

अष्टमं : प्रश्न-पत्रम्

अङ्काः

1. ब्रह्मसूत्रम् (इकाई 1) पूर्वाद्धं (इकाई 2) उत्तरार्द्धम्
वादरायप्रणीतम् शंकर भाष्य सहितम् (तृतीयाध्यात्रम्)

100

ज्योतिषम्

पञ्चमं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0761)

वेदवत् भविष्यति

100

षष्ठं प्रश्न-पत्रम्

(पेपर कोड - 0771)

1. सिद्धान्त शिरोमणि : (इकाई 1) पूर्वाद्धं (इकाई 2) उत्तरार्द्धं
(गोलाध्याय : ग्रहण वासनाधिकारान्तः)
2. सिद्धान्ततत्त्व विवेक : (इकाई 3) पूर्वाद्धं, (इकाई 4) उत्तरार्द्धं
(..... ज्योत्पतिसाधनान्तः)
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी

50

50

सप्तमं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0772)

अङ्काः

1. सूर्य सिद्धान्त : (इकाई 1) पूर्वाद्ध (इकाई 2) उत्तराद्ध
(आदितः त्रिप्रश्नाधिकारान्तो भागः)	50
2. सारावली (इकाई 3) (ग्रहचाराध्यायान्तः)	25
3. भारतीय कुण्डली विज्ञानम् (इकाई 4) प्रथमो भागः	25

अष्टमं प्रश्न-पत्रम्
(पेपर कोड - 0773)

अङ्काः

1. सिद्धान्त शिरोमणि : (इकाई 1) पूर्वाद्ध (इकाई 2) उत्तराद्ध
(गणिताध्यायः)	50
2. रमलनवरतनम् (इकाई 3)	25
3. जातकालंकारः (इकाई 4) गणेश दैवज्ञः विरचितः	25

पुराणेतिहास
पंचमं प्रश्न-पत्रम्

वेदवत् भविष्यति
षष्ठ प्रश्न-पत्रम्

100

अङ्काः

(इकाई 1) एकादश स्कन्ध (इकाई 2) द्वादश स्कन्ध	
1. श्रीमद्भागवतम् (एकादश द्वादश स्कन्धी)
(इकाई 3) पूर्व भाग (इकाई 4) उत्तर भाग	50
2. शिवपुराणम् (वायवीय संहिता, पूर्वाद्ध)
मोतीलाल बनारसी दास, नई दिल्ली	50

सप्तमं प्रश्न-पत्रम्

1. शाण्डिल्य भक्तिसूत्रम् (इकाई 1)
नारायण तीर्थ टीका सहितम्
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी	25
2. सनत्सुजातीयम्, भाष्य सहितम् (इकाई 2)
चौखम्भा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी	25
3. पातञ्जल योग सूत्रम् (इकाई 3) पूर्वाद्ध
भोजवृत्तिसहितम् (इकाई 4) उत्तरार्ध
वैदिक मुद्रणालय, अजमेर	50